

බලතල බෙදීම සිද්ධාන්තය 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංදර්භය ඔස්සේ පිරික්සීම

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙඩිසිංහ*

රටක¹ පවතින උත්තරීතර නීතිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළද මෙම බලතල බෙදීම නම් වූ සංකල්පය ඇතුළත් කොට ඇත. රටකට බලතල බෙදීමක් අවශ්‍ය වන්නේ ඇයි? ඒ තුළින් එම රටෙහි පුරවැසියන්ට සිදුවන යහපත කුමක්ද? ඒ පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම වැදගත් වෙයි.

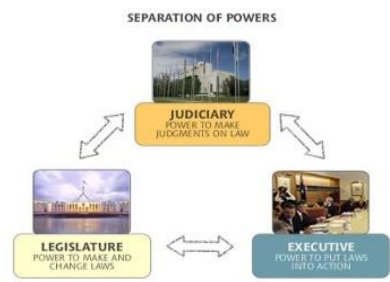
එක් මනුෂ්‍යයකුට සියල්ල කල හැකිද? පිළිතුර පුළුවන් යන්නයි. එසේ නම් එක් පුද්ගලයකුට හෝ එක් ආයතනයකට සියල්ල සිදුකිරීමට කටයුතු නොකර බලතල කිහිප දෙනෙකු අතර බෙදීම සිදුකරනු ලබන්නේ කුමක් නිසාද? එයට පිළිතුර වනුයේ බලය අයුතු ලෙස භාවිතා කල හැකිවීම ය. උදාහරණයක් ලෙස ඔබම නීතිය සාදා, ඔබම නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම අනුමත කර, එහි හරි වැරදි සෙවීමට ඔබටම බලය තිබේ නම් කුමක් සිදුවේද? එලෙසම කිසිවකුට ඔබේ තීරණ ප්‍රශ්නගත කල නොහැක. එසේනම් එය වැලැක්වීම සඳහා යොදන පිලියමක් ලෙස මෙම බලතල බෙදීම නම් වූ සංකල්පය ලොව පුරා ප්‍රචලිත වනලදී. බලය බෙදීමකදී සිදුවන්නේ වැඩි බලයක් තිබෙන ආයතනයකින් එක්තරා බලයක කොටසක් වෙන්වා ආයතනවලට පැවරීම ය. එනමුත් බලතල බෙදීම තුළ එක සමාන ශක්තියක්, හැකියාවක්, ශක්‍යතාවයක්, විභවතාවයක් තිබෙන ආයතන ගණනක් අතරේ කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් සිදුකිරීමක් සිදුවේ.

අතීතය දෙස බලන කල්හිදී සමාජය දේව වරම් වාදය යන සංකල්පය තුළින් සමාජ සම්මුති වාදයට එළඹිනි. සමාජ සම්මුති වාදයේදී සමාජයේ පොදු මහජනතාව සහ පාලකයා අතර ගිවිසුමක් ඇති වන ලදී. එම ගිවිසුම සමාජ සම්මුතිය ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

මෙම ගිවිසුම ඇති වී යම් කාලයක් ගත වන විට මිනිසුන්ට මෙහි අර්ථය කුමක්ද යන වග බුද්ධිගෝචර විය. එමගින් පාලකයාගේ බලය තවදුරටත් සීමා කිරීමට මිනිසුන් පෙළඹිනි. ඉන් පසුව පාලකයාව කොටස් තුනකට හඳුනා ගන්නා ලදී. එනම්,

1. නීති සකසන කොටස
2. නීති ක්‍රියාත්මක කරන කොටස
3. නීතිය අර්ථ නිරූපනය සිදුකරන කොටස ලෙසය

රජයේ ප්‍රධාන ආයතන ත්‍රිත්වය ලෙස මෙම කොටස් ත්‍රිත්වය දක්වා ඇත. එනම් විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය වේ.

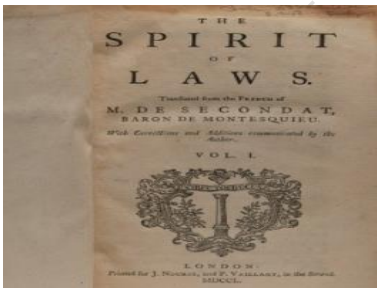
පසු කාලීනව මෙම සංකල්පය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී බලතල බෙදීම යන සංකල්පය විවිධාකාරයෙන් අර්ථකථනය විය. මුල්කාලීන පසුබිම තුළ බලතල බෙදීම ලෙස වටහාගනු ලැබුණේ පැහැදිලිවම ආයතන තුනට වෙන්වූ කාර්යයන් පවතින බවය .

එනමුත් පසුකාලීන සමාජයේ සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා නීති විද්‍යාව තුළ සාකච්ඡාවට බඳුන් වූයේ සැබෑ ලෙසටම වෙන් වූ බලතල බෙදීමක් නොවෙයි . ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව නීති විද්‍යාව තුළ හඳුනාගනු ලබන්නේ බලතල බෙදීම යන සංකල්පය යම් අවස්ථාවකදී එක් ආයතනයක් සතුව පවතින බලතල අනෙක් ආයතනය මත පැවරිය හැකි බවයි . ඇතැම් අවස්ථා වලදී ව්‍යවස්ථාදායකය, අධිකරණය

* ආධුනික වසර, ශ්‍රී ලංකා නීති විද්‍යාලය

ස්වරූපයෙන් හැසිරීමට ඉඩ ඇත. ඇතැම් අවස්ථා වලදී අධිකරණය නීති පනවයි. සමහර අවස්ථා වලදී ව්‍යවස්ථාදායකය නීති අර්ථකථනය සිදුකරයි. එබැවින් පැහැදිලි ලෙස ඉරක් ගසා මායිමක් ලකුණු කොට පෙන්විය හැකි බලතල බෙදීමක් අද සමාජයේ හඳුනාගත නොහැකිය .එසේ හඳුනා ගැනීමට උත්සාහ කිරීමද ප්‍රායෝගික නොවන කරුණකි .

නූතන බලතල බෙදීම යන සංකල්පය හොඳින්ම අර්ථකථනය කරනු ලැබුවේ මොන්ටෙස්කියු විසින් රචිත “ The spirit of laws” නම් කෘතිය මගිනි මෙහි දැක්වෙන පරිදි “දේශපාලන නිදහස ලඟා කරගත හැකි එකම මාර්ගය බලයෙහි අවභාවිතාවක් නොපැවතීමයි” නමුත් පවතින උදාහරණ වලින් පැහැදිලි වන්නේ බලය සහිත සෑම මිනිසෙකුම එම බලය අවභාවිතා කිරීමටත් එම බලය යොදාගෙන යා හැකි උපරිම මට්ටම දක්වා ගමන් කිරීමට උත්සාහ කිරීමයි” බලය අවභාවිතය හෝ අනිසි ලෙස යොදා ගැනීම වැළැක්වීමට හැකි එක් දෙයක් නම් එක් පුද්ගලයෙකු මත තිබෙන බලය අනික් පුද්ගලයා මත පවතින බලය මත සංවරණයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමය.

මේ හේතුව මත මොන්ටෙස්කියු පවසන පරිදි ආයතන ත්‍රිත්වය අතර බලතල බෙදීමක් පැවතිය යුතු අතර ව්‍යවස්ථාදායකය හෝ විධායකය එකම ආයතනයක් වෙත බලය ඒකරාශී වීමේ ප්‍රතිඵලය නිදහස අහිමි වීමයි. එයට හේතුව නම් එකම පුද්ගලයෙකු වෙත දැඩි බලයක් ලැබීම තුලින් තනි පුද්ගලයෙකුගේ අයිතිවාසිකම් වලට ලැබෙන ගරු කිරීම නොලැබෙනු ඇත. තනි පුද්ගලයෙකුගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වීමට නම් ආයතන අතර බලතල බෙදීමක් පැවතිය

යුතුම වේ. තමන්ගේ බල වපසරිය තුළ රඳවා ගැනීමට ඒ මත ක්‍රියාත්මක කළ හැකි බලයක් තවත් ආයතනයකට දෙනු ලබයි. එනමුත් එම බලයට සීමා පනවයි .

උදාහරණයක් ලෙස :

ජනාධිපතිවරයාට පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හැරීම සම්බන්ධයෙන් පවතින බලය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 70 (1) ව්‍යවස්ථාව

ජනාධිපතිවරයා විසින් ප්‍රකාශයක් මගින් පාර්ලිමේන්තුව කැඳවීම, පාර්ලිමේන්තුවේ වාර අවසාන කිරීම සහ පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හැරීම කළ හැක්කේය; ජනාධිපතිවරයා නිරූපනය කරනු ලබන්නේ විධායකය වේ. එසේ නම් විධායකයට හැකියාවක් පවතිනවා ව්‍යවස්ථාදායකය කෙරෙහි බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමට .ව්‍යවස්ථාදායකය මත ක්‍රියා කරන බලය වනුයේ ව්‍යවස්ථාදායකය ස්වරූපයක් හා ව්‍යවස්ථාදායකය සම්බන්ධයෙන් යම් යම් ගැටලු පවතී නම් ජනාධිපතිවරයාට හැකියාවක් පවතිනවා ව්‍යවස්ථාදායකය විසිරුවා හැරීමට.එනමුත් ව්‍යවස්ථාදායකය විසිරුවා හැරීමට ඇති බලය සීමා කර තිබේ.

19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මඟින් 70(1) ව්‍යවස්ථාව තුළ මෙලෙස පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හැරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් එහි නොපැමිණි මන්ත්‍රීවරයෙක්ද ඇතුළුව මුළු මන්ත්‍රීවරයකුගේ සංඛ්‍යාවෙන් 2/3 නොඅඩු සංඛ්‍යාවකගේ යෝජනා සම්මතයක් මඟින් පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හරින ලෙස ජනාධිපතිවරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කරනු ලබන්නේ මිස, පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රථම රැස්වීම සඳහා නියම කරගනු ලැබූ දිනයෙන් අවුරුදු හතරක් සහ මාස හයක කාලයක් අවසන් වන තෙක් ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හැරීම නොකළ යුත්තේය.

මෙම සිදුවීම් සංවරණය හා තුලනය ලෙස හැඳින් වේ. සංවරණය යනු පාලනය කිරීම වන අතර තුලනය යනු පාලනය කිරීමට ඇති බලය පාලනය කිරීම වේ.

ජනාධිපතිවරයාට පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හැරීමට බලයක් දී පැවතියද , එම බලයට සීමා කිරීමක් යොදා ඇත. මේ නිසා සංවරණයට ලබා දී ඇති හැකියාව අනිසි හැකියාවක් නොවනු ඇත.

කිසිදු පාලනයකින් තොරව පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවා හැරීමට බලයක් ලබා දී තිබුණහොත් කුමක් සිදුවේද? එසේ වුවහොත් මේ ප්‍රධාන සංකල්පයක් වන බලතල බෙදීම යන සංකල්පයට කිසිදු වැදගත්කමක් නොලැබී යනු ඇත.

අවාසනාවකට ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රධාන ආයතන ක්‍රිත්වයම හඳුනා ගනු ලබන්නේ සංවරණ පමණි. එනම් තමන්ට පවතින බලය සහ අනෙකුත් ආයතන සඳහා ඇති සීමා කිරීම් පමණි. ජනාධිපතිවරයා හඳුනාගනු ලබන්නේ ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය සතුව පවතින සීමා කිරීම් පමණි. ව්‍යවස්ථාදායකය හඳුනාගනු ලබන්නේ විධායකය සහ අධිකරණය සීමා කළ හැකි ආකාරය වේ. එම සීමා කිරීමට යාම තුළදී තමන් මත ඇතිවන පාලනයක් හඳුනා ගැනීමට අපොහොසත් වේ. එම නිසා ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවල් වල සංවරණය සහ තුළනය යන මූලධර්මය ක්‍රියාත්මක වන්නේ බොහෝම ගැටලුකාරී ස්වභාවයෙන් වේ. එනමුත් එලෙස ගැටලුකාරී තත්වයක් මධ්‍යයේ වුවද ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ මෙම බලතල බෙදීම ක්‍රියාත්මක වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ බලතල බෙදීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ බලතල බෙදීම පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පෙර පැවති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා දෙකක් පිළිබඳව සාකච්ඡා කළ යුතුය. ඉන් එක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් බ්‍රිතාන්‍යන් විසින් ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දුන් අතර 1947 සොල්බරී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වේ .අනෙක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව නම් 1972 පළමු ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වේ. මෙමෙ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා දෙකෙහි බලතල බෙදීම සම්බන්ධයෙන් විවේචන ද පැවතුණි .

ආචාර්ය සී.එෆ් අමරසිංහ මහතා පවසන පරිදි “සොල්බරී ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ කරුණු දැක්වීමේ දී එය ප්‍රධානිත ආණ්ඩුක්‍රම

ව්‍යවස්ථාවකි.බ්‍රිතාන්‍ය ක්‍රමය තුළ කාර්යයන් අනුව බලතල බෙදීම හඳුනා ගැනීම අපහසුය. ආයතන අනුවද බලය බෙදීමද හඳුනාගැනීම ද අපහසුය සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ බ්‍රිතාන්‍ය නිර්මාණයක් වූ සොල්බරී ව්‍යවස්ථාව තුළ පැවතියේ බ්‍රිතාන්‍ය ලක්ෂණ වේ

ඒ අනුව පෙනී යන කරුණ නම් 1947 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ බලතල බෙදීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකාශිත ප්‍රතිපාදන පැවතියේ නැත. ඒ අනුව බලතල කල්හිද 1972 හා 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රබල යැයි කිව හැකිය.එයට හේතුව නම් , 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 5 වන ව්‍යවස්ථාව සහ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 3 වෙනි වගන්තිය සමඟ කියවිය යුතු 4 වෙනි වගන්තිය මඟින් රාජ්‍යයේ ප්‍රධාන ආයතන තුනක් පවතින අතර එම ආයතන ක්‍රිත්වය හරහා ජනතාවගේ පරමාධිපත්‍ය ක්‍රියාත්මක වන බවද දක්වා ඇත.

එසේම “ බලතල බෙදීම යන සංකල්පය තුළ පවතින ඇතැම් ලක්ෂණ 1947 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළින් නිවැරදිව හඳුනාගෙන නැති බව” අමරසිංහ විනිසුරුතුමා ප්‍රකාශ කරන ලදී.

1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 5 වගන්තිය තුළ දැක්වෙන පරමාධිපත්‍ය ජනතාව සතු වන්නේය. අත්හල නොහැක්කේය, අත්සතු කල නොහැක්කේය. පරමාධිපත්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීම මතු දැක්වෙන ආකාරයට සිදුකල යුත්තේය. ජනතාවගේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය ජාතික රාජ්‍ය සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. ජනතාවගේ අධිකරණ සහ විධායක පරමාධිපත්‍යයන් ජාතික රාජ්‍ය සභාව හරහා ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. මෙහිදී අනෙක් ආයතන සතු බලතල ද එක් ආයතනයකට පමණක් ඒකරාශී වීම සිදුවිය. නිදසුනක් ලෙස, වෙන් වෙන්ව ගලායන ජල පාරවල් තුනක් එක ගේට්ටුවකින් පිටතට මුදාහැරීමක් සිදු කල විට සිදුවන සිදුවීම ම මෙහිදී සිදුවිය.

1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ මෙම සෑම බලයක් ම ජාතික රාජ්‍ය සභාව තුළින් ගමන් කිරීමක් සිදුවිය. එම නිසා බලතල බෙදීම යන සංකල්පය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ සාමූහිකව පැවතිය ද, 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ප්‍රායෝගික ලෙස බලතල බෙදීම ක්‍රියාත්මක නොවූ බව මින් පැහැදිලි වේ.

ලියනගේ එ. රජිණි නඩු තීන්දුව තුළ, විධායකය අධිකරණයේ බලය ක්‍රියාත්මක කරන තාක් දුරකට, විධායකයේ ක්‍රියාකාරකම බලරහිත විය යුතුය. එනම් අධිකරණයේ බලතල වෙනත් ආයතන තුළට ලබා දීමට නොහැකි බව මෙම නඩුවේ තීරණය කරන ලදී. මේ අනුව බලතල කල්හි ද ප්‍රකාශිත සඳහනක් නොතිබූ 1947 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව බලතල බෙදීම සංකල්පය අතින් ප්‍රකාශිත සඳහනක් පැවති 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට වඩා විශිෂ්ට බව පැවසිය හැකිය. එයට හේතුව නම් 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් ජාතික රාජ්‍ය සභාව මත සෑම බලයක්ම සංකේන්ද්‍රණය වී පැවතීමය. මේ නිසා බලතල බෙදීම නම් වූ කාර්යය ප්‍රායෝගික සිදු නොවූ නිසාවෙනි.

1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ඉතාමත් කෙටිකලකින් ප්‍රතික්ෂේප වීමට හේතුව නම් නීතියේ බලය සම්බන්ද ගැටලුව, අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ ගැටලුව, බලතල බෙදීම සම්බන්ධ ගැටලුව, මූලික අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන යාන්ත්‍රණයක් නොතිබීම පිළිබඳව පැවති ගැටලුව, එවැනි ගැටලු නිසාවෙන් ජනතාව තීරණය කරනු ලබන්නේ දේශීය පසක් තුළ ගොඩ නැගුණු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ලෙස සැබැවටම සැලකිය නොහැකි බවය.

ඉන්පසු ගෙන එනු ලබන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් බලාපොරොත්තුවෙන් සහ එම පොරොන්දුව මත ජනතාව විසින්ම මෙම 1972 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. මෙහිදී සිදුවූයේ පැවති රජය පරාජය කිරීමක් පමණක් ම නොව පැවති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය. එයට හේතුව එම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළින් ජනතාවගේ සිතූම් පැතුම් සහ අභිලාෂයන් නිරූපණය නොවන නිසාවෙනි. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමේ දී බලතල බෙදීමේ සිද්ධාන්තය අනෙක්

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වලට සාපේක්ෂව ඉතා ඉහළින් පවති මෙම ව්‍යවස්ථාව තුළ දැක්වෙන පහත සඳහන් වගන්ති වලින් ඒ පිළිබඳව මනාව පැහැදිලි වේ.

3 ව්‍යවස්ථාව:

ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ පරමාධිපත්‍ය ජනතාව කෙරෙහි පිහිටා ඇත්තේය. පරමාධිපත්‍ය අත්හල නොහැක්කේය. පරමාධිපත්‍යට පාලන බලතල ,මූලික අයිතිවාසිකම් සහ ඡන්ද බලය ද ඇතුළත් වන්නේ ය.

4 ව්‍යවස්ථාව:

ජනතාවගේ පරමාධිපත්‍ය ක්‍රියාත්ම වීමද හුක්ති විදීමද ,මතු දැක්වෙන ආකාරයෙන් සිදුවන්නේ ය.

4(අ) - ජනතාවගේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය ජනතාව විසින් තෝරා පත්කර ගනු ලබන මන්ත්‍රීවරයන්ගෙන් සමන්විත පාර්ලිමේන්තුව විසින්ද ජනමත විචාරණයකදී ජනතාව විසින්ද ක්‍රියාත්ම කල යුත්තේය.

4 (ආ) - රටේ ආරක්ෂාව ඇතුළුව ජනතාවගේ විධායක බලය ජනතාව විසින් තෝරා පත්කර ගනු ලබන ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයා විසින් ක්‍රියාත්මක කල යුතුය.

4(ඇ) - නීතිය අනුව පාර්ලිමේන්තුව විසින්ම ක්‍රියාත්ම කල හැකි පාර්ලිමේන්තුව සහ එහි මන්ත්‍රීවරයන්ගේ වරප්‍රසාද ,පරිහාර හා බලතල සම්බන්දයෙන් විනා ජනතාවගේ අධිකරණ බලය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ඇතිකොට පිහිටවන ලද හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පිළිගන්නා ලද නැතහොත් වෙනත් යම් නීතියකින් ඇතිකොට පිහිටවන ලද අධිකරණ, විනිශ්චය සහ ආයතන මගින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්ම කල යුත්තේය.

එලෙසට 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ 7වෙනි, 8 වෙනි, 9 වෙනි පරිච්ඡේද තුළ විධායකය පිළිබඳව 10 වෙනි, 11වෙනි සහ 12 වෙනි පරිච්ඡේද තුළ ව්‍යවස්ථාදායකය පිළිබඳව , 15 වෙනි සහ 16 වෙනි පරිච්ඡේද තුළ අධිකරණය පිළිබඳව සඳහන් වේ. බැලූ බැල්මට මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ බලතල බෙදා ඇත. එලෙස පැවසීමට හේතුව නම් ආයතන තුනටම නිශ්චිත වූ බලතල මොනවාදැයි මෙහි දක්වා ඇති නිසාය.

1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේදී එහි බලතල බෙදීම කවර ආකාරයකින් සිදු වී ඇත්දැයි පරීක්ෂා කර බැලිය යුතුය. එලෙස බලතල බෙදා ඇති ආකාරය පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා බලතල බෙදීමේ සංකල්පය කොටස් 4ක් යටතේ ගොනුකර දැක්විය හැකිය

1. ආයතනික වශයෙන් බලතල බෙදීම
2. කාර්යයන් වශයෙන් බලතල බෙදීම
3. පාලනය හා මැදිහත් වීම අනුව බලතල බෙදීම
4. සංවරණය හා තුලනය මත බලතල බෙදීම

ආයතනික වශයෙන් බලතල බෙදීම යටතේ ප්‍රථමයෙන් විධායකය කෙරෙහි අවධානය යොමුකළ යුතුය. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 30(1) ව්‍යවස්ථාව තුළ මේ පිළිබඳව සඳහන් වේ.

30(1) ව්‍යවස්ථාව - ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයෙක් වන්නේය. ජනාධිපතිවරයා රජයේ ප්‍රධානියා ද, විධායකයේ ප්‍රධානියා ද, ආණ්ඩුවේ ප්‍රධානියා ද, සන්නද්ධ සේවාවන්හි සේනාධිනායකයා ද වන්නේය.

30(2) ව්‍යවස්ථාව - ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයා ජනතාව විසින් තෝරා පත් කරගනු ලැබිය යුතු අතර පස් අවුරුදු කාලයක් ධූර දරන්නේය.

93 ව්‍යවස්ථාව - ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයා සහ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් තෝරා පත් කරගැනීම සඳහා ද, ජනමත විචාරණ වලදී ද ඡන්දය දීම නිදහස් ව, සමානව ද රහසේ ද විය යුත්තේ ය.

ඉහත දැක්වෙන ව්‍යවස්ථා මගින් විධායකය වෙත ආයතනික වශයෙන් බලතල බෙදා ඇති ආකාරය දැක්විය හැකිය.

ව්‍යවස්ථාදායකය වෙත ආයතනික වශයෙන් බලතල බෙදීම දැක්වෙන ව්‍යවස්ථාවන් ලෙස;

42(1) ව්‍යවස්ථාව - ජනරජයේ ආණ්ඩුවේ පාලනය මෙහෙයවීම සහ ඒ පාලනය පිළිබඳ විධානය භාර අමාත්‍ය මණ්ඩලයක් වන්නේය.

42(2) ව්‍යවස්ථාව - අමාත්‍ය මණ්ඩලය පාර්ලිමේන්තුව ට සාමූහිකව වගකීමට සහ පිළිතුරු දීමට බැඳී සිටින්නේය.

43(1) ව්‍යවස්ථාව - අග්‍රාමාත්‍ය වරයාගේ අදහස් විමසීම අවශ්‍ය යැයි ජනාධිපතිවරයා සළකන අවස්ථාවන්හිදී අග්‍රාමාත්‍යවරයා ගේ අදහස් ද විමසා ජනාධිපතිවරයා විසින් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍යවරුන් ගේ සංඛ්‍යාව ද අමාත්‍යාංශ සංඛ්‍යාව ද ඒ අමාත්‍යවරයාට පවරන විෂය සහ කාර්යයන්ද නිශ්චය කළ යුත්තේ ය.

අප රටෙහි විධායකයේ කොටසක් ව්‍යවස්ථාදායකය තුළ සමන්විත වේ. එනම්, අමාත්‍ය මණ්ඩලය වේ. ඉහත සඳහන් කරනු ලැබූ වගන්තීන් තුළ ඒ පිළිබඳව සඳහන් විය. අමාත්‍ය මණ්ඩලය තෝරාගනු ලබන්නේද පාර්ලිමේන්තුව ට තෝරා ගත් සාමාජිකයන්ගෙනි. මේ නිසාවෙන් 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව දෙමුහුන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

අධිකරණය සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ 105 ව්‍යවස්ථාව සහ 1978 අංක 02 දරණ අධිකරණ සංවිධාන පනත වැදගත් වේ.

ආයතනික වශයෙන් බලතල බෙදීම තුළ අවසන් වශයෙන් එළඹිය හැකි නිගමනය වනුයේ, මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ බොහෝම පැහැදිලි ලෙස ආයතන ක්‍රීත්වය පිළිබඳව පෙන්වා දී ඇත. එපමණක් නොව ජනාධිපතිවරයා තෝරා පත්කර ගනු ලබන්නේ එක් ඡන්දයකින් වන අතර පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් තෝරා පත්කර ගනු ලබන්නේ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයකින්ය. එනම්, මෙම ආයතන දෙක අතර පැහැදිලි වෙනසක් පවතින බව ඉන් පැහැදිලි වේ.

1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ කාර්යයන් අනුව බලතල බෙදී ඇති ආකාරය

විධායකය - ජනාධිපතිවරයාගේ ධුරය අවස්ථාව දෙකක් යටතේ වැදගත් වේ. එනම්, රජයේ ප්‍රධානියා. අනෙක් අවස්ථාව කැබිනට් මණ්ඩලයේ ප්‍රධානියා ලෙස වේ. රජයේ ප්‍රධානියා ලෙස ජනාධිපතිවරයාට තිබෙන බලතල ලැබෙනුයේ රජු ලෙසය. මේ පිළිබඳව සොයා බැලීමේ දී රජුගේ ලක්ෂණ ම විධායකයේ ප්‍රධානියාගේ ලක්ෂණ ලෙසට පවත්වා ගැනීමට උත්සාහ දරා ඇත. මිනිසුන් සමාජ සම්මුතිවාදය තුළ රජු සහ තනතුර ප්‍රතික්ෂේප කළද රජු හට තිබූ ඇතැම් ලක්ෂණ විධායකයේ ප්‍රධානියා තුළ තබාගැනීමට අවස්ථාව සලසා දෙන ලදී. ජනරජයේ මුද්‍රාව දැරීම, ජනරජය වෙනුවෙන් ගිවිසුම් වලට එළඹීම, රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයන් පත්කිරීම, දූත මෙහෙවර ආරම්භ කිරීම, යුද්ධය හා සාමය ප්‍රකාශ කිරීම වේ. මෙම බලතල මුල් කාලයේ රජුට පැවති බලතලය. මේවා පරමාධිකාරී බලතල ලෙස ද හැඳින්වේ. පරමාධිකාරී බලතල ඒ අයුරින් ම රාජ්‍යයක ප්‍රධාන පුරවැසියා ලෙස විධායකයේ ප්‍රධානියා ට පවතී.

ජනාධිපතිවරයා සතු කාර්යයන් නිශ්චය කිරීම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් සිදු කරයි. එනම්, ජනාධිපතිවරයා ජනරජයේ ප්‍රධානියා ලෙසද කැබිනට් මණ්ඩලයේ ප්‍රධානියා ලෙසද ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් දක්වා තිබීමෙනි.

70(1) ව්‍යවස්ථාව - ජනාධිපතිවරයා විසින් ප්‍රකාශයක් මගින් පාර්ලිමේන්තුව කැඳවීම පාර්ලිමේන්තුව වාරාවසාන කිරීම සහ පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම කළ හැක්කේය.

එසේ වුවද පාර්ලිමේන්තුව විසින් එහි නොපැමිණි මන්ත්‍රීවරයන්ද ඇතුළුව මුලු මන්ත්‍රීවරුන් ගේ සංඛ්‍යාවෙන් තුනෙන් දෙකකට නොඅඩු යෝජනා සම්මතයක් මගින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හරින ලෙස ජනාධිපතිවරයා ගෙන් ඉල්ලීමක් කරනු ලබන්නේ නම් මිස, පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රථම රැස්වීම සඳහා නියම කරනු ලැබූ දිනයෙන් අවුරුදු හතරක් සහ මාස හයක කාලයක්

අවසන් වන තෙක් ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම නොකළ යුතුය

මේ අනුව බලතල කල්හි දී 80(2) ව්‍යවස්ථාව , 83(6) සහ 85(1) ව්‍යවස්ථා තුළින් ද ජනාධිපතිවරයා සතු බලතල සීමා කිරීම් වලට ලක් වී ඇත. එයට හේතුව අනෙකුත් ආයතන කෙරෙහි බලපෑමක් කිරීමට හැකියාව අවම කිරීම සඳහා වේ.

ඉන් පසුව අවධානය යොමු කළ යුත්තේ ව්‍යවස්ථාදායකය කාර්යන් අනුව බලතල බෙදීම සඳහාය. මේ සඳහා වැදගත් වන ව්‍යවස්ථා දෙකක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ දැක්වේ. එනම් 75 ව්‍යවස්ථාව හා 76 ව්‍යවස්ථාව වේ.

75 ව්‍යවස්ථාව - අතීතයට ද බලපාන්නා වූ නීති සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ කවර හෝ විධිවිධානයක් පරිච්ඡින්න කරන්නා වූ හෝ සංශෝධනය කරන්නා වූ හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට යම් විධිවිධානයක් එකතු කරන්නා වූ හෝ නීති ඇතුළුව නීති පැනවීමේ බලය පාර්ලිමේන්තුවට ඇත්තේය. එසේ වුවද:

(අ) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ හෝ එහි යම් කොටසක හෝ ක්‍රියාකාරීත්වය අත් හිටුවන්නා වූ නීතියක් පැනවීම හෝ

(ආ) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පරිච්ඡින්න කරන්නා වූ නීතියෙන්ම ඒ වෙනුවට නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් පනවනු ලබන්නේ නම් මිස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මුලුමනින්ම පරිච්ඡින්න කරන්නා වූ නීතියක් පැනවීම හෝ පාර්ලිමේන්තුව විසින් නොකළ යුත්තේය.

76(1) ව්‍යවස්ථාව - පාර්ලිමේන්තුව විසින් පාර්ලිමේන්තුවේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය අත් නොහළ යුත්තේ ය. කිසියම් ආකාරයකින් අත් සතු නොකළ යුත්තේය. කවර වූ හෝ ව්‍යවස්ථාදායක බලයක් ඇති කිසිම අධිකාරියක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් නොපිහිටුවිය යුත්තේය. අධිකරණය සතු කාර්යයන් පිළිබඳව 105, 106, 107 සිට 111 දක්වා ව්‍යවස්ථාන් තුළ දක්වා ඇත.

105 ව්‍යවස්ථාව - මෙහි පහත සඳහන් ආයතන එනම්;

(අ) ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ අභියාචනාධිකරණය
 (ඇ) ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ මහාධිකරණය සහ පාර්ලිමේන්තුව විසින් කලින් කල නියම කොට පිහිටුවනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් මුල් අවස්ථා අධිකරණ , විනිශ්චය අධිකාර හෝ ආයතන යන මේ ආයතන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන වලට යටත්ව, ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කරන්නා වූ, තහවුරු කරන්නා වූ සහ බලගන්වන්නා වූ යුක්තිය පසිඳලන ආයතන වන්නේය.

මේ අනුව, ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංදර්භය තුළ කාර්යයන් අනුව බලතල වර්ගීකරණයක් පවතී. එය බොහෝම පැහැදිලි ලෙස මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ දක්වා ඇත.

විධායකය සහ ව්‍යවස්ථාදායකය අතරද, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය අතරද, අධිකරණය සහ ව්‍යවස්ථාදායකය අතරද කාර්යයන් බෙදා ඇති ආකාරය පිළිබඳව දැක්විය යුතුය. මෙහිදී 76(2) ව්‍යවස්ථාව අනුව නීති සෑදීමේ බලය පවතින්නේ ව්‍යවස්ථාදායකයට ය. එහෙත් 155(2) ව්‍යවස්ථාව තුළ දැක්වෙන පරිදි හදිසි අවස්ථා රෙගුලාසි පැනවීමට ජනාධිපතිවරයාට බලය පවතී. මෙහිදී ජනාධිපතිවරයා ප්‍රතිවිරුද්ධ ව්‍යවස්ථාදායකයක් ලෙස කටයුතු කරයි. එම නිසා 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ඕනෑම නීතියක් පැනවිය හැකිය. පාර්ලිමේන්තුව ප්‍රතිවිරුද්ධ ව්‍යවස්ථාදායකයක් නොපිළිගනිය යන සංකල්පය සීමා වී ඇත. එවැනි අවස්ථා දෙකක් පවතී. එක අවස්ථාවක් නම් ජනමත විචාරණය, අනෙක් අවස්ථාව නම් හදිසි අවස්ථා රෙගුලාසි සෑදීමේ බලය වේ. මෙහිදී ගැඹුරට අධ්‍යයනය කිරීමේදී පෙනී යන්නේ එක් ආයතනයක් විසින් තවත් ආයතනයක කාර්යයක් සිදුකිරීම වේ.

වරුණ කරුණාතිලකල සුදේව දේශප්‍රිය එ දයානන්ද දිසානායක: මැතිරණ කොමසාරිස්*
 නීතියක් නොමැති ස්ථානයක නීතියක් ඇතිකිරීමට උත්සාහ ගත් නඩු තීන්දුවක් ලෙස මෙය හැදින්විය හැකි අතර, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පුලුල් ලෙස අර්ථ නිරූපණයට ගිය අවස්ථාවක් ලෙස ද දැක්විය හැකිය. මෙහිදී ප්‍රශ්නගත කරුණ වූයේ නිසි දිනට පැවැත්විය යුතු ඡන්දයක් නොපැවැත්වීම සම්බන්ධයෙනි.

හදිසි අවස්ථා රෙගුලාසියක පැවතිය යුතු ස්වරූපය, මෙම හදිසි අවස්ථා රෙගුලාසිය සැකසීම සිදුකළ යුත්තේ ව්‍යවස්ථාදායකයේ ස්වරූපයෙනි. එනම්, මෙම අවස්ථාවේදී නීති සෑදීමේදී ක්‍රියාත්මක වන යම් කිසි ප්‍රමිතීන් වලට, සඳාචාර වලට සහ සිරිත් විරිත් වලට අනුගත විය යුතු බව මෙම නඩු තීන්දුවේදී ප්‍රකාශ කරන ලදී. එසේ නම් ව්‍යවස්ථාවක් සකස් කරනුයේ නීති කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නම් එම අදාල බලය යටතේ තමන් සම්මත කරගනු ලබන නීතිය කෙටුම්පත් කිරීම නීති කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා සිදුකළ යුතුය.

ව්‍යවස්ථාදායකය හා අධිකරණය අතර කාර්යයන් අතර ගැටලුවක් පවතීද?

මෙහිදී වැදගත් නඩු තීන්දුවක් ආශ්‍රයෙන් පැහැදිලි කිරීමක් සිදුකළ හැකිය. ශිරාණි බණ්ඩාරනායක අගවිනිසුරුවරයාගේ දෝෂාභියෝගය නඩුවේදී අභියාචනාධිකරණයේදී ගාමිණී අමරතුංග විනිශ්චයකාරතුමා මෙසේ සඳහන් කරයි. පාර්ලිමේන්තු ස්ථාවර නියෝග 78 (1) මගින් බලය පවරනු ලබනුයේ ස්ථාවර නියෝග කමිටුවේ සාමාජිකයන් හට පවතින බලය නම් චෝදනාව ලැබූ පුද්ගලයා වරදකරුවේද, නිවැරදිකරු වේද යන්න තීරණය කිරීම වේ. මෙහිදී පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ වරදකරුවෙකු ද, නිවැරදිකරුවෙකුද කියා තීරණය කිරීමට පාර්ලිමේන්තු කමිටුවකට බලය පැවරීම තුළින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 4(ඇ) වගන්තිය බලාහීක්‍රමණය වී ඇති බවයි. අධිකරණමය බලය අධිකරණයට පමණක් සීමා විය යුතුය. ව්‍යවස්ථාදායකය විසින් ඇතිකරන ස්ථාවර කමිටුවකට අධිකරණයක් ලෙස කටයුතු කිරීම සඳහා ඉඩ නොදිය යුතු බවත් මෙහෙදී පෙන්වා දෙන ලදී. 4(ඇ) වගන්තිය මගින් අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය පවත්වා ගැනීමට උත්සාහ දරයි.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ඊනී සැකසීම සඳහා පවතින බලය, විශේෂයෙන් අභියාචනාධිකරණය හා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩු විභාග වන්නේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ඊනී මත වේ. නීතිඥ වෘත්තීය සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ පවතින්නේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සකස් කරන ලද නීති නිසා වෙනි. ඒ අනුව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ ඊනී සමහර අවස්ථා වල නීතියකට සමාන වේ. මෙහිදී එළඹිය හැකි නිගමනය වනුයේ කාර්යයන් අනුව බලතල බෙදීමේදී සමහර කාර්යයන් ආයතන දෙකම හුවමාරු කරගෙන සිදුකරන බවයි. මෙම මිශ්‍රවීම යන සංකල්පය මගින් බලතල බෙදීමට බාධාවක් සිදුවන්නේ නැත. එයට හේතුව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ට ගැලපෙන නීති පිළිබඳ ව අවබෝධයක් පවතිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ට වන බැවිනි. මෙම හේතුව නිසා පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් ගේ වැටුප්, බලතල ,වරප්‍රසාද සම්බන්ධයෙන් තීරණ ගැනීමේ බලය ව්‍යවස්ථාදායකය ට පවතී ඇත. මෙහිදී හොඳින් කාර්යයන් කිරීම සඳහා හැකියාවක් පවතින අතර බලතල බෙදීමේ සිද්ධාන්තය ට හානියක් සිදු නොවේ.

විධායකය හා අධිකරණය

ඇතැම් අවස්ථා වලදී විධායකයේ කාර්යයන් අධිකරණය විසින් සිදුකරනු ලබයි. දේපල පරිපාලනය කිරීම අ.කැ.ප. ඇතිව හෝ නැතිව මිය ගියවිට දේපල සම්බන්ධ යෙන් පරිපාලකයා ලෙස කටයුතු කරනු ලබන්නේ අධිකරණය වේ. නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ස්වරූපයෙන් හැසිරේ. සමාගමක් විසුරුවා හැරීමේදී මැදිහත් වේ. අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව 111වගන්තිය අනුව පහළ

අධිකරණ වල නිලධාරීන් පත් කිරීම, උසස් කිරීම, ඉවත් කිරීම, මාරු කිරීම සහ විනය පාලනය කටයුතු කරයි. එලෙස කටයුතු කරනුයේ විධායකයේ ස්වරූපයෙනි. නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව මගින් සිදුකරයි. අධිකරණයේ නිලධාරීන් අධිකරණමය කටයුතු පමණක් සිදු නොකරන අතර, විධායකයේ කාර්යයන්ද

සිදුකරයි. එහෙත් මෙය බලතල බෙදීමට පටහැනි නොවේ. එයට හේතුව බලතල බෙදීමට සහායක් ලබා දේ. අධිකරණමය කාර්යයන් පාලනය කිරීම සඳහා විධායකයේ නිලධාරීන් යෙදවෙන්නේ ගැටිමක් ඇති වේ. බොහෝ සුමටව ක්‍රියාත්මක වන මෙම ක්‍රියාවට එය බාධාවක් විය හැක. එම නිසා විධායකයේ කාර්යයන් කිරීමට අධිකරණය ට ඉඩ සලස්වා ඇත. එම නිසා බලතල බෙදීම යන සංකල්පයට හානියක් සිදු නොවේ.

අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහයෙහි 112(8) වගන්තිය හදිසි මරණ පරීක්ෂණයක් මූලිකවම සිදු කළ යුත්තේ මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසිනි. එවිට මහේස්ත්‍රාත්වරයා සිදු කරනු ලබන්නේ අධිකරණයේ කාර්යයක් නොව විධායකයේ කාර්යයකි.

විධායකය අධිකරණයම ස්වරූපයෙන් කටයුතු කරන ආකාරය දැක්විය හැකිය. ඇතැම් පරිපාලන නිලධාරීන් අධිකරණමය ස්වරූපයේ තීරණ ගනියි. ඇතැම් ආයතන වල පර්ශද තුළ විනය කමිටු පවතී. මෙම විනය කමිටුවට විනිශ්චයකාරවරුන් ගෙන්වන්නේ නැත. ආයතනය විසින්ම විනය කමිටුව පත් කරන අතර ඔවුන් ගන්නා තීරණ අධිකරණමය ස්වරූපයක් ගනී. කාර්යයන් අනුව බලතල බෙදීමේදී විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ යම් යම් කාර්යයන් අනෙක් ආයතන විසින් ඉටු කරනු ලැබීමයි. එනමුත් මෙහිදී කිසිදු අවස්ථාවකදී බලතල බෙදීමේ සිද්ධාන්තයට පටහැනි වීමක් සිදු නොවන අතර ඒ සඳහා උපකාරයක් ලැබේ.

පාලනය හා මැදිහත් වීම.

70(1) ව්‍යවස්ථාව තුළ දැක්වෙන පරිදි ජනාධිපතිවරයා තම පාර්ලිමේන්තුව විසිරුවාලීමට හැකියාවක් පවතී. එනම් සීමා පවතී.

එනමුත් මෙම සිදුවීම නීතියේ ආධිපත්‍යය සමඟ ගැටීමකට ලක්වන අවස්ථාවකි. එයට හේතුව වනුයේ පාර්ලිමේන්තුව පත්වන්නේ එක් ඡන්දයකිනි, ජනාධිපතිවරයා පත්වන්නේ තවත් ඡන්දයකිනි. එවිට ජනතා පරමාධිපත්‍යය අවස්ථා දෙකකදී ආකාර දෙකකින් ක්‍රියාත්මක වේ. මෙහිදී එක් ජනතා පරමාධිපත්‍යයකට අනෙක් පරමාධිපත්‍යය සම කිරීමට යාම තුළ

ජනතාවගේ පරමාධිපත්‍යය සම්බන්ධයෙන් ගැටලුවකි.

මෙම ප්‍රතිපාදනය 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ඇතුළත් වී ඇත්තේ මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව විසින් ප්‍රමුඛතාව ලබා දී ඇත්තේ විධායක ජනාධිපතිවරයා හා විධායකය මත නිසාවෙනි. විධායකයට විශේෂ වරප්‍රසාද හා බලතල ලබා දෙන ලදී. අනෙක් ආයතන වලට මැදිහත් වීමට බලය ජනාධිපතිවරයාට බලතල ලබා දී තිබුණද ඒවා සීමා කිරීම් මගින් තවදුරටත් පාලනය කරයි.

පාර්ලිමේන්තුවට ජනාධිපතිවරයාට පාලනය කිරීමට හැකියාවක් තිබේද?

38(2) ව්‍යවස්ථාවට අනුව දෝෂාභියෝගයක් ගෙන ඒමට පාර්ලිමේන්තුවට හැකියාවක් පවතී. ජනාධිපතිවරයා තමන්ගේ බලය ඉක්මවා කටයුතු කිරීමේදී ජනාධිපතිවරයාට එරෙහිව දෝෂාභියෝගයක් ගෙන ආ හැකිය.

148 ව්‍යවස්ථාව- රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්බන්ධව බලය පාර්ලිමේන්තුව සතුය.

යුද්ධය ප්‍රකාශ කිරීමේ බලය ජනාධිපතිවරයා සතු වුවද යුද්ධයට යන විසඳුම් එසේ නොමැති නම් මුදල් ලබා ගත යුත්තේ පාර්ලිමේන්තුවෙනි. මේ නිසා ජනාධිපතිවරයාට යුද්ධය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව සමඟ එකඟතාවකට පැමිණීමට සිදු වේ.

පාලනය හා මැදිහත්වීම සම්බන්ධයෙන් විධායකය හා අධිකරණය

126(1) ව්‍යවස්ථාව මගින් පරිපාලනමය ක්‍රියාවක් නිසා මූලික අයිතිවාසිකමක් කඩ වූ විට එම ප්‍රශ්නය විභාග කොට තීරණය ගැනීමට ශේෂධාධිකරණට බලය පවතී. 140 ව්‍යවස්ථාව මගින් පරිපාලනමය ක්‍රියාකාරකම් වලට මැදිහත් වීමේ බලය අධිකරණය සතුව පවතී. එනම් රිටි ආඥා නිකුත් කිරීමේ බලය අභියාචනාධිකරණය සතු වේ. විධායකය අධිකරණය මත සිදු කරන බලපෑම 34(1) ව්‍යවස්ථාව යටතේ සිරගත කොට ඇති සිරකරුවෙකු හට සමාව දීමේ බලය ජනාධිපතිවරයා සතු වේ.

අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 401 වගන්තිය අනුව නඩු නිවර්තනය කිරීමේ බලය එනම් නඩු නැවැත්වීම සඳහා නීතිපතිවරයාට බලයක් පවතී.

107(1) ව්‍යවස්ථාවට අනුව- ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ නිර්දේශ මත ශේෂධාධිකරණයේ හා අභියාචනාධිකරණයේ විනිශ්චයකාරවරුන් ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරයි.

එක්තරා ආකාරයක බලවත් ආයතන 3 ක්, පාලනය හා මැදිහත් වීමක් මත සංවරණයන් හා තුලනයන් මඟින් තමන්ගේ බලය තුළ රැඳී සිටීමට සිදුවී ඇත. මේ නිසා බලතල බෙදීම යන සංකල්පය රාජ්‍ය පාලනයට ඉතාමත් වැදගත් වන සංකල්පයකි. මේ නිසා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය ඉතාමත් කාර්යක්ෂමව සිදු කරගෙන යාමට හැකියාව ලැබී ඇත. අවසානයේ දී තනිපුද්ගලයා ගේ නිදහස ආරක්ෂා වීම මෙමගින් සිදු වන වැදගත් කාර්යයක් වේ.

MANURAWA 2020